

УДК 7.036.2.7.091.
8(477)

БОЙКО В. І.

Національна академія керівних кадрів культури і мистецтв, Київ, Україна

DOI:10.30857/2617-
0272.2024.2.10

РОЛЬ ПЛЕНЕРНИХ ВИСТАВКОВИХ ПРОЄКТІВ У РОЗВИТКУ СУЧАСНОГО ПЕЙЗАЖНОГО РЕАЛІЗМУ В УКРАЇНІ

Мета статті – дослідження явища сучасних пленерних виставок та аналізу їхнього впливу на формування тенденцій пейзажного жанру в реалістичному живописі України.

Методологія роботи передбачає використання історико-хронологічного методу, класифікації, мистецтвознавчого аналізу та узагальнення. Теоретико-мистецтвознавчий підхід дає змогу проаналізувати матеріали, дотичні до теми дослідження.

Результати. У статті привернуто увагу до вітчизняних пленерно-виставкових проєктів, які з кожним роком стають все більш затребуваними серед художників та шанувальників їхньої діяльності. Серед них виокремлено наступні: виставка «Пленерний живопис» (м. Львів); виставка Молодіжного об'єднання закарпатських художників (м. Ужгород); Всеукраїнський мистецький пленер «Хортиця крізь віки» (м. Запоріжжя); пленер та звітна виставка «Мікіндівські пленери» (м. Умань Черкаської обл.); мистецький пленер «Культурна мозаїка» (м. Київ); Міжнародний мистецький пленер «Кращий художник/The best artist» (м. Вінниця); пленерна виставка «Бартка» (м. Коломия Івано-Франківської обл.); колективна виставка пленерного живопису «Світ очима художників» (м. Київ); Софійський пленер (м. Київ).

Наукова новизна полягає в тому, що вперше сучасний український живопис реалістичного напрямку (а саме, пейзажний жанр) проаналізовано в контексті впливу на нього вітчизняних пленерів останніх років і художніх виставок як їхніх підсумкових етапів.

Практична значущість. Проведене дослідження дає змогу констатувати, що на сьогодні в Україні участь художників у колективних пленерах та подальших підсумкових виставках-презентаціях пленерних художніх творів є одним із чинників, які розвивають напрям реалізму в образотворчому мистецтві. А також, дають змогу продемонструвати спектр загальних тенденцій в живописі й графіці в Україні.

Ключові слова: пленер, пленерна виставка, пленерно-виставковий проєкт, реалізм, реалістичний живопис, пейзаж.

Вступ. Українське вітчизняне образотворче мистецтво на початку ХХІ століття, відповідно до загальносвітових культурно-мистецьких реалій та згідно з національними мистецькими традиціями, перебуває в безперервному процесі пошуку нових шляхів свого розвитку. Попри все більш зростаючу тенденцію пошуку митцями переважно авангардних форм та засобів самовираження, живопис та графіка реалістичного напрямку не полишають своїх позицій, хоч і частково трансформуються. У статті здійснено загальну оцінку мистецьких подій останніх років, які відбуваються на теренах України, і в їхньому спектрі відзначено значну частку колективних пленерів та художніх виставок як їхніх підсумкових етапів.

Разом із тим помічено, що в межах цих подій частка робіт пейзажного жанру реалістичного напрямку є доволі великою, що дало нам змогу припустити факт визначальної ролі пленерно-виставкових проєктів в збереженні реалістичної образотворчої традиції та її адаптації до сучасних культурно-мистецьких і соціально-політичних умов. А також, до підвищення рівня професіоналізму художників-учасників цих проєктів. Тож, актуальність даної теми є безсумнівною та спонукає до її більш детального вивчення.

Аналіз попередніх досліджень. Загальні тенденції процесів в образотворчому мистецтві України описав В. Сидоренко у статті «Візуальне мистецтво України кінця ХХ – початку ХХІ ст.» (2005) та

в монографії «Візуальне мистецтво від авангардних зрушень до новітніх спрямувань: Розвиток візуального мистецтва України ХХ–ХХІ століть» (2008). На думку вченого, «...своєрідним феноменом стало повернення наприкінці ХХ ст. значної частини українських митців до авангардних форм і засобів вираження, які були притаманні початку століття. Це можна пояснити швидкими процесами легалізації андеґраунду, творчості художників-нонконформістів і вихованих ними в умовах підпілля поколінь молодих митців. Найхарактернішими в цьому сенсі стали стрімке відродження абстракціонізму та захоплення експресіоністично-сюрреалістичними засобами художньої виразності...» [6, с. 145].

На прикладі статті С. Кириї «Український реалістичний живопис Юрія Басанця» (2014) нами відзначено інтерес науковців до вивчення окремих персоналій, що працюють в реалістичній манері. Дослідження творів реалістичного живопису українських художників з метою виявлення символічного значення українського народного костюма дослідила С. Долеско [4]. У статті І. Міщенко «Творчість художника як відбиття соціально-політичної ситуації в Україні» (2019) частково охоплено тему соцреалізму як однієї зі сторінок українського реалізму, в ракурсі характеристики особливостей впливу державної ідеології та цензури на художню творчість [5]. О. Ясенєв описав загальні засади реалізму як стилю в живописі [12]. А. Барановська охарактеризувала аспекти перетину понять «фігуративне мистецтво» й «реалізм» в сучасний період [1]. Під час роботи з історіографічною базою виокремлено ще одну працю А. Барановської, присвячену відображенню реалій війни в реалістичному живописі художників України (2023), де акцентовано на тому, що «українське реалістичне мистецтво воєнного часу позбавлене документалізму, воно залишає його масмедіа, які для цього призначені. Митці

намагаються підібрати глибші змісти та кристалізувати їх у відповіді есенціальній, такі, що потужно відображають реалії війни, художні образи» [2, с. 33].

Попри широке розповсюдження пленерів у мистецькому просторі України, тема пленерного руху малодослідженою. Основоположними є праці Л. Соколюк, яка акцентувала на важливості культурного «фронту» під час російської агресії в Україні на прикладі мистецької діяльності В. Ковтуна [8] та акцентувала на мистецьких виставках у Харкові під час війни [9]. О. Чурсін описав регіональну специфіку пленерної традиції в ХХ ст. та проаналізовано особливості й тенденції розвитку пленерних проєктів [11], естетичне наповнення пленерного пейзажу в сучасній Україні [7] та педагогічну функцію пленерів [10].

Постановка завдання. Аналіз наукових праць засвідчив відсутність досліджень, в яких би було відображено явище пленерів та підсумкових виставок. А надто, тих, де окремо приділено увагу пейзажам, виконаним у реалістичній манері. Тож, мета дослідження полягає у вивченні явища сучасних пленерних виставок та аналізу їхнього впливу на формування тенденцій пейзажного жанру в реалістичному живописі України.

Результати дослідження та їх обговорення. Пленер за своєю суттю є формою діяльності художників із відображення оточуючої дійсності. Така практика заняття живописом чи графікою поза межами приміщення спрямована на те, щоб відтворити художніми засобами красу навколишньої дійсності. Пленерна традиція у вітчизняному пейзажі сьогодення є дуже потужною та дає змогу підтримувати традиції реалістичного пейзажного жанру, в якому фіксується унікальність природних ландшафтів та міських пейзажів різних регіонів України. Такі пленерні твори демонструють єдність людини й природи, їхнє перебування в діалозі, чого набагато

важче досягти при зображенні пейзажів поза межами плерерів (наприклад, у художніх майстернях).

Одним із найвідоміших та найавторитетніших вітчизняних сучасних проєктів, є Міжнародний мистецький плерер «Кращий художник / The Best artist» (рис. 1), який у 2021 р. було проведено вже в'яте. Головним організатором проєкту є народний художник України Володимир Козюк та Громадська організація «Кращий художник». Щорічно захід гуртує сотні митців з України та з-за кордону, за підтримки потужного кола членів журі, меценатів, партнерів і спонсорів. Ювілейний плерер тривав протягом двох тижнів, під час яких митці, які пройшли конкурсний відбір, малювали краєвиди й архітектурні об'єкти Вінниччини та Житомирщини. Переважна більшість творів пейзажного жанру відображала інтерес художників до реалістичного живопису, оскільки у ході проєкту надважливим завданням було зафіксувати в ракурсі документальної точності архітектурних і природних українських багатств, тим самим підвищивши престиж внутрішнього туризму. Художників було розділено на кілька груп, які працювали у Бершаді, Браїлові, Вінниці, Житомирі, Жмеринці, Ольгополі, Хмельнику та інших містах і містечках Поділля.

На нашу думку, саме плерер має найбільш тісний взаємозв'язок з мистецтвом реалістичного пейзажу, оскільки таким чином можна досконало задокументувати довколишню красу, яку дуже тонко відчуває митець – психолог та естет. Перебуваючи в плерерному «потоці», художник з легкістю наділяє твір своїми емоціями, враженнями від побаченого, завдяки чому плерерним творам притаманна не лише достовірність відображення багатств природного середовища, а й щирість та яскраво виражена настроєвість. На наше переконання, особливо це стосується плерерів, які проходять на вітчизняних локаціях зі світовою славою. Так, у 2020 р. в

м. Коломия Івано-Франківської обл., у мистецькому центрі «Світовид» проведено виставку-підсумок плереру «Бартка», який відбувся в тому ж році в м. Коломия, с. Шешори, с. Космач та с. Криворівня з метою привернути увагу до основ класичного реалістичного пейзажно-ландшафтного живопису як підґрунтя творчих вмінь сучасних художників.

Не менш важливою місією плереру є підвищення художньої майстерності його учасників. Адже плерер є невід'ємною складовою навчального процесу у ВУЗах мистецького профілю та дає змогу новому поколінню митців відшліфувати свої вміння, набути нових практичних навичок з основ композиції, академічного рисунка, живопису тощо. Вони вкрай важливі для художників, до спектра жанрів яких належить пейзажний. А надто, якщо брати до уваги саме реалістичний пейзаж, який передбачає фактично фотографічну фіксацію навколишнього світу. Зокрема, замальовки під час плерерів людей, рослин, тварин, архітектурних об'єктів, станів природи та пір року, освітлення.

Серед багатьох проєктів такого типу виокремимо виставку пейзажних станкових творів «Плерерний живопис», яка відбулась навесні 2019 р. у Львівській національній академії мистецтв та стала підсумком плерерів у межах живописної практики у 2018–2019 рр., яку проходили студенти тогочасного III курсу кафедр «Художній текстиль», «Художнє скло», «Художня кераміка» та «Дизайн середовища». Згідно з концепцією плерерної практики, особливу увагу студентства було привернуто до пейзажного живопису, в якому закодовано знакову систему реалістичного мистецтва. А з врахуванням авторського бачення, такі пейзажні плерери сприяють формуванню самобутньої творчої манери.

Цікавим явищем нами вбачається здатність митців у межах плерерних проєктів комбінувати так званий «чистий» пейзажний жанр із побутовим жанром.

Такий прийом дозволяє фіксувати колорит тієї чи іншої місцевості, який уособлює не лише природа, а й люди та їхні традиційні заняття тощо. Одна з таких подій – художній осінній пленер за участю 12 митців, проведений у 2023 р. Закарпатською організацією Національної спілки художників України в мальовничому урочищі Дубки. Виставку було організовано в арт-галереї «Ужгород», де представлено пейзажні твори з місцевим закарпатським колоритом. А вже у 2024 р. на цій же мистецькій локації відбулась виставка творів членів Молодіжного об'єднання Закарпатської організації Національної спілки художників України. Із-поміж 41 картин від 17 авторів було й чимало пленерних пейзажних творів з краєвидами й архітектурою Закарпатського краю.

Затребуваними є й пленери та звітні пленерні виставки, під час яких художники документують в реалістичній манері загальні види міського пейзажу та окремі архітектурні об'єкти. Один із таких проєктів – звітна виставка пленерів «Lviv seasons» (рис. 2). Подія відбулась у 2015 р. у Львові та представила картини, створені під час чотирьох етапів пленерів за участю майже 100 художників віком від 15 до 30 років, проведених на численних мальовничих львівських міських локаціях, серед яких Площа Ринок, Високий Замок, за кураторства мистецтвознавця Івана Білана. У підсумку, експозицію склали більш ніж 70 творів пейзажного жанру, зокрема й в реалістичній манері. Проєкт дав змогу учасникам, серед яких переважно студенти мистецьких навчальних закладів м. Львова, втілити на практиці теоретичні знання та продемонструвати стилістично-технологічний спектр художніх вмінь.

Інтерес у ракурсі міського пейзажу, затребуваного серед шанувальників живопису й графіки, становить тематичний пленер та звітна виставка «Мікіндівські

пленери» (рис. 3), яку станом на 2023 р. вже було вшосте проведено в м. Умань Черкаської обл. з нагоди щорічного вшанування відомого уманського художника та педагога Корнелія Мікіндо, зусиллями якого на Уманщині свого часу розпочала роботу перша студію образотворчого мистецтва при міському Будинку культури, що стало поштовхом до розвитку художніх вмінь дітей цієї місцевості. Участь у пленері беруть викладачі, студенти й випускники кафедри образотворчого мистецтва Уманського державного педагогічного університету ім. Павла Тичини та запрошені митці з інших регіонів. У 2023 р. виставка представила 170 творів живопису та графіки, скульптури й декоративно-прикладного мистецтва. Станкові твори демонстрували зразки міського пейзажу, більша частина з яких присвячена архітектурним та ландшафтним домінам історичного центру міста й Національного дендрологічного парку.

Отже, кінцевим етапом переважної більшості колективних пленерів, які проводяться в останнє десятиліття в Україні, є проведення виставки, або ж циклу виставок, які на широкий загал демонструють тенденцію розвитку реалістичного пейзажу; популяризують ту чи іншу місцевість або пам'ятку історії, культури, архітектури місцевого чи національного значення. Таким є мистецький пленер «Хортиця крізь віки», який проводиться в м. Запоріжжя з 2003 р. та вже здобув статус міжнародного та гуртує художників, скульпторів, фотографів, майстрів декоративно-прикладного мистецтва, науковців, які в межах проєкту, що зазвичай триває від тижня й більше, відвідують Національний заповідник «Хортиця», Національний історико-археологічний заповідник «Кам'яна Могила», Запорізький обласний художній музей та інші видатні місця.

Рис. 1. Нагородження художників Михайла Спорніка, Серія Максимчука, Єгора Дуліна та Ореста Кузіва медаллю «За відродження України», під час закриття V Міжнародного мистецького пленеру «Кращий художник / The best artist – 2021», м. Вінниця (2021)

Рис. 2. Афіша звітної виставки пленерів «Lviv seasons», м. Львів (2015)

Рис. 3. Фрагмент експозиції V звітної виставки «Мікіндівські пленери», м. Умань (2022)

Рис. 4. Фрагмент експозиції Підсумкової виставки пленерного живопису «Світ очима художників», м. Київ (2021)

Проект започатковано з метою відродження історичного жанру в мистецтві, осмисленні митцями історії України доби Козаччини, привернення уваги до історії краю та держави в цілому, до багатств природи Запорізького краю.

Вищезгадане документування засобом проведення пленерів у реалістичній манері довкілля, на нашу думку, є надзвичайно цінним в умовах війни росії проти України, коли частина українських територій на момент написання цієї статті знаходиться під тимчасовою ворожою окупацією. Серед них – м. Бердянськ, популярний український морський курорт. З 2019 по 2021 рр. там було проведено окремі етапи арт-проєкту «Світ очима художників» під керівництвом Валерії Великої, яка згуртувала навколо себе 35 художників та скульпторів з різних міст України, під гаслом «Робімо туризм разом з художниками!». Метою проєкту є об'єднання туристичної галузі та образотворчого мистецтва, адже саме художники мають унікальне бачення загальновідомих туристичних локацій – історичних пам'яток та шедеврів природи, колориту різних куточків України.

Окрім того, що пленери та пленерні виставки підтримують та поширюють засади реалістичного пейзажного мистецтва, вони є самобутніми мистецькими подіями, затребуваними в арт-просторі України. До таких можемо класифікувати щорічний Софійський пленер, якому у 2023 р. виповнилось 10 років та який відбувається на території Національного заповідника «Софія Київська». Популярними локаціями для малювання з натури є Андріївська церква, Софійський собор, Софійське подвір'я та Золоті ворота. Підсумкову пленерну експозицію традиційно

організують в будинку Хлібні заповідника.

Висновки. У статті описано різновиди й місію сучасних вітчизняних пленерів – для цього проаналізовано значну кількість цих мистецьких подій. При цьому відібрано ті пленери, підсумком яких були і є виставки художніх творів. Серед них виокремлено такі проєкти: виставка «Пленерний живопис» (м. Львів); виставка Молодіжного об'єднання закарпатських художників (м. Ужгород); Всеукраїнський мистецький пленер «Хортиця крізь віки» (м. Запоріжжя); пленер та звітна виставка «Мікіндівські пленери» (м. Умань Черкаської обл.); звітна виставка пленерів «Lviv seasons»; Міжнародний мистецький пленер «Кращий художник/The best artist» (м. Вінниця та м. Житомир); пленерна виставка «Бартка» (м. Коломия Івано-Франківської обл.); колективна виставка пленерного живопису «Світ очима художників» (м. Київ); Софійський пленер (м. Київ). Тим самим акцентовано на вітчизняних пленерно-виставкових проєктах, які з кожним роком стають все більш затребуваними серед художників та шанувальників їхньої діяльності, маючи значний організаційно-творчий потенціал.

Проведене дослідження дає змогу констатувати, що на сьогодні в Україні участь художників у колективних пленерах та подальших підсумкових виставках-презентаціях пленерних художніх творів є одним із чинників, які розвивають напрям реалізму в образотворчому мистецтві та демонструють значну увагу художників до реалістичного пейзажу, який є інструментом документування оточуючої дійсності. А саме – ландшафтів різних регіонів України, міського середовища та окремих архітектурних об'єктів, що становить інтерес як для науковців, так і для широкого загалу.

Література:

1. Барановська А. Мотив війни у реалістичному живописі сучасних українських художників. *Актуальні питання гуманітарних наук* : міжвузівський збірник наукових праць

молодих вчених Дрогобицького державного педагогічного університету ім. Івана Франка. 2023. Т. 1, № 66. С. 34-40. <https://doi.org/10.24919/2308-4863/66-1-5>

2. Барановська А. Фігуративне мистецтво та

реалізм: образний живопис на перетині понять. *Культура і мистецтво: сучасний науковий вимір*: матеріали VII Всеукр. наук. конф. молод. вч., асп. та магістран (м. Київ, 02 листопада 2023 р.). Київ: НАККіМ, 2023. С. 141-142.

3. Долеско С. Світ очима художників. *Центр української культури та мистецтва*. URL: <https://www.dolesko.com/-Sviit-ochima-hudozhni-kiiv-.html> (дата звернення: 10.03.2024).

4. Долеско С. Символічне значення українського народного костюма в живописі соцреалізму. *Український мистецтвознавчий дискурс*. 2022. № 2. С. 6-13. <https://doi.org/10.32782/uad.2022.2.1>

5. Міщенко І. Творчість художника як відбиття соціально-політичної ситуації в Україні. *Культура і сучасність*. 2019. № 2. С. 53-57. <https://doi.org/10.32461/2226-0285.2.2019.190599>

6. Сидоренко В. Д. Візуальне мистецтво від авангардних зрушень до новітніх спрямувань: Розвиток візуального мистецтва України ХХ – ХХІ століть / ІПСМ НАМ України. Київ: ВХ, 2008. 188 с.

7. Соколюк Л. Культурний фронт Віктора Ковтуна під час російської агресії в Україні. *Чи може культура бути токсичною? Екстрема. Ідентичність*: збірник матеріалів Міжнародного круглого столу. Київ: НАМУ. 16.05.2023. Київ, 2023. С. 27-28.

8. Соколюк Л. Мистецькі виставки у Харкові під час війни. *Проблеми методології сучасного мистецтвознавства та культурології*: збірник матеріалів V Міжнародної наукової конференції 15.11.2023. Київ, 2023. С. 109-110.

9. Чурсін О. Естетика сучасного пленерного пейзажу України. *Концепція сучасної мистецько-дизайнерської освіти України в умовах євроінтеграції*: зб. мат. Міжнар. науково-метод. конф. (15–16 жовтня 2015 р.). 2015. С. 190-192.

10. Чурсін О. Мистецькі пленери як засіб підвищення живописної майстерності художників-педагогів. *Традиції та новації у вищій архітектурно-художній освіті*. 2016. № 2. С. 105-109.

11. Чурсін О. Сучасні мистецькі пленери: особливості та тенденції розвитку. *Вісник Харківської державної академії дизайну і мистецтв*. 2013. № 2. С. 141-146. URL: <https://visnik.org.ua/pdf/v2013-02-39-chursin.pdf> (дата звернення: 28.02.2024).

12. Ясенев О. П. Тенденції розвитку образотворчого мистецтва в часи Незалежності

України. *Культура і сучасність*. 2021. № 2. С. 170-174. <https://doi.org/10.32461/2226-0285.2.2021.249253>

References:

1. Baranovska, A. (2023). Motiv viiny u realistychnomu zhyvopysi suchasnykh ukrainskykh khudozhnykiv [The Motif of War in the Realistic Painting of Contemporary Ukrainian Artists]. *Aktualni pytannia humanitarnykh nauk : mizhvuzivskyi zbirnyk naukovykh prats molodykh vchenykh Drohobytskoho derzhavnoho pedahohichnoho universytetu imeni Ivana Franka*, 1(66), 34-40. [in Ukrainian].

2. Baranovska, A. (2023). Fihuratyvne mystetstvo ta realizm: obraznyi zhyvopys na peretyni poniat [Figurative Art and Realism: Figurative Painting at the Intersection of Concepts]. *U Kultura i mystetstvo: suchasnyi naukovyi vymir*. 141-142. [in Ukrainian].

3. Dolesko, S. (2021). Svit ochyma khudozhnykiv [The world through the eyes of an artist]. *Tsentr ukrainskoi kultury ta mystetstva*. URL: <https://www.dolesko.com/-Sviit-ochima-hudozhni-kiiv-.html> [in Ukrainian].

4. Dolesko, S. (2022). Symvolichne znachennia ukrainskoho narodnoho kostiума v zhyvopysi sotsrealizma [Symbolic meaning of ukrainian folk costume in socialist realism paintings]. *Ukrainskyi mystetstvoznachnyi dyskurs*, 2, 6-13. <https://doi.org/10.32782/uad.2022.2.1> [in Ukrainian].

5. Mishchenko, I. (2019). Tvorchist khudozhnyka yak vidbytta sotsialno-politychnoi sytuatsii v Ukraini [The Artist's Creativity as a Reflection of the Socio-Political Situation in Ukraine]. *Kultura i suchasnist*, (2), 53-57. [in Ukrainian].

6. Sydorenko V. D. Vizualne mystetstvo vid avanhardnykh zrushen do novitnykh spriamuvan: Rozvytok vizualnoho mystetstva Ukrainy ХХ–ХХІ stolit [Visual Art from Avant-Garde Shifts to New Trends: Development of Visual Art of Ukraine in the ХХ—ХХІ Centuries]/ In-t problem suchasn. myst-va Akad. myst-v Ukrainy. Kyiv: VKh, 2008. 188 s. [in Ukrainian].

7. Sokoliuk, L. (2023). Kulturnyi front Viktora Kovtuna pid chas rosiiskoi ahresii v Ukraini [Viktor Kovtun's Cultural Front during the Russian aggression in Ukraine]. *Zbirnyk materialiv Mizhnarodnoho kruhloho stolu «Chy mozhe kultura buty toksychnoiu? Ekstrema. Identychnist»*. Kyiv: NAMU [in Ukrainian].

8. Sokoliuk, L. (2023). Mystetski vystavky u Kharkovi pid chas viiny [Art exhibitions in Kharkiv during the war]. Zbirnyk materialiv V Mizhnarodnoi naukovi konferentsii «Problemy metodolohii suchasnoho mystetstvoznavstva ta kulturolohii». Program V International Scientific Conference “Problems of Methodology in Contemporary Art and Culturology”. [in Ukrainian].

9. Chursin, O. (2013). Suchasni mystetski plenari [Aesthetics of the modern plein air landscape of Ukraine] : osoblyvosti ta tendentsii rozvytku. Visnyk Kharkivskoi derzhavnoi akademii dyzainu i mystetstv, (2), 141–146. [in Ukrainian].

10. Chursin, O. (2015). Estetyka suchasnoho plenernoho peizazhu Ukrainy [Art plein airs as a

means of improving the painting skills of artists-teachers]. U Kontseptsiiia suchasnoi mystetsko-dyzainerskoi osvity Ukrainy v umovakh yevrointehratsii (s. 190–192). [in Ukrainian].

11. Chursin, O. (2016). Mystetski plenery yak zasib pidvyshchennia zhyvopysnoi maisternosti khudozhnykiv-pedahohiv [Modern Art Plein Airs: Features and Development Trends]. Tradytsii ta novatsii u vyshchii arkhitekturno-khudozhnii osviti, (2), 105–109. [in Ukrainian].

12. Yaseniev, O. P. (2021). Tendentsii rozvytku obrazotvorchoho mystetstva v chasy Nezalezhnosti Ukrainy [Trends in the development of fine arts during the Independence of Ukraine]. *Kultura i suchasnist*, (2), 170–174. [in Ukrainian].

BOIKO V.

National Academy of Culture and Arts Management, Kyiv, Ukraine

THE ROLE OF THE PLEIN-AIR EXHIBITION PROJECTS IN THE DEVELOPMENT OF MODERN LANDSCAPE REALISM IN UKRAINE

Purpose of article. *The purposes of the article are to study the phenomenon of modern plein-air exhibitions and analyze their impact on the formation of trends in the landscape genre in Ukrainian realistic painting.*

The methodology of the research involves the following methods – the historical-chronological method, classification, art analysis, and generalization. The theoretical-artistic approach has given an opportunity to analyse the materials, related to the research topic.

The scientific novelty of the research is the analysis of modern Ukrainian painting in the realistic direction (namely, the landscape genre) under the influence of the national plein airs and art exhibitions of the beginning of the XXI century.

Results. *The article pays attention to domestic open-air exhibition projects, which have become popular among artists and fans of their works. The author highlights the following projects: the exhibition «Plenary Painting» (Lviv); the exhibition of the Youth Association of Transcarpathian Artists (Uzhhorod); All-Ukrainian art plein air «Khortytsia through the ages» (Zaporizhia); report exhibition «Mikindiv plein airs» (Uman, Cherkasy region); artistic plein air «Cultural Mosaic» (Kyiv); International art plein air «The Best Artist» (Vinnytsia); open-air exhibition «Bartka» (Kolomia, Ivano-Frankivsk region); collective exhibition of plein-air painting «The World through the Eyes of Artists» (Kyiv); Sofia Plein Air (Kyiv).*

Practical significance. *The research allows us to state that today in Ukraine, the participation of artists in collective plein-air exhibitions and final exhibitions-presentations of plein-air works of art is one of the factors that develop the direction of realism in the fine arts. In addition, they demonstrate the spectrum of general trends in painting and graphics in Ukraine.*

Key words: *plein air, plein air exhibition, realism, realistic painting, landscape.*

ІНФОРМАЦІЯ
ПРО АВТОРА:

Бойко В'ячеслав Іванович, канд. філос. наук, доцент, в.о. завідувача кафедри мистецтвознавчої експертизи, Національна академія керівних кадрів культури і мистецтв, ORCID 0000-0002-0842-7450, **e-mail:** vboiko@dakkkim.edu.ua

Цитування за ДСТУ: Бойко В. І. Роль пленерних виставкових проєктів у розвитку сучасного пейзажного реалізму в Україні. *Art and design*. 2024. №2(26). С. 102 – 109.

Citation APA: Бойко, В. І. (2024). Роль пленерних виставкових проєктів у розвитку сучасного пейзажного реалізму в Україні. *Art and design*. 2(26). 102 – 109.

<https://doi.org/10.30857/2617-0272.2024.2.10>